

**ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS
KOVOS SU PREKYBA ŽMONĖMIS KOORDINAVIMO GRUPĖS
2024 M. VEIKLOS ATASKAITA**

2025-01-27 Nr. R328-14

I. SKYRIUS

**KOVOS SU PREKYBA ŽMONĖMIS KOORDINAVIMO GRUPĖS SUDARYMAS IR
TIKSLAS**

Šilutės rajono savivaldybės kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo grupės (toliau – Kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo grupė) paskirtis – koordinuoti tarpinstitucinį bendradarbiavimą ir teikti metodinę, informacinę, konsultacinę ir dalykinę pagalbą institucijoms, įstaigoms, organizacijoms, bendruomenėms ir bendrijoms, vykdančioms prekybos žmonėmis prevencijos ir pagalbos prekybos žmonėmis aukoms priemones ir veiksmus savivaldybėje.

Šilutės rajono savivaldybės mero 2021 m. gruodžio 17 d. sprendimu Nr. M1-56 (2023 m. spalio 10 d. Šilutės rajono savivaldybės mero potvarkio Nr. M1-376 redakcija) patvirtinta Kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo grupė. Kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo grupės nariai atstovauja teisėsaugos, užimtumo, religinių bendruomenių ir bendrijų, nevyriausybių organizacijų, sveikatos, švietimo, socialinėms įstaigoms, dirbančioms kovos su prekyba žmonėmis srityje, deleguotų atstovų. Kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo grupę sudarė 13 narių: Edita Šukytė – Šilutės rajono savivaldybės Administracijos direktoriaus pavaduotoja (Kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo grupės pirmininkė), Vaiva Pranauskienė – Šilutės rajono savivaldybės administracijos tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatore (Kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo grupės sekretorė), Loreta Valienė – Šilutės rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vedėjos pavaduotoja, Vaida Lotužienė – Šilutės rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus atvejo vadybininkė, Jurgita Kaktienė – Tauragės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šilutės rajono policijos komisariato Veiklos skyriaus vyriausioji tyrėja-bendruomenės pareigūnė, Kristina Surplė – Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktorė, Alvydas Pranauskas – Vaiko gerovės ir globos centro direktoriaus pavaduotojas socialiniams reikalams, Rimvydas Petrauskis – Šilutės atviro jaunimo centro direktorius, Lina Stanišauskienė – VšĮ Šilutės pirminės sveikatos priežiūros centro direktorė, Dalia Šiaudvytienė – Šilutės Martyno Jankaus pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja, Valdas Miliuskas – VšĮ Reabilitacijos

namų „Gabrielius“ direktorius, priklausomybių konsultantas, Rimantė Čiutienė – Šilutės rajono savivaldybės administracijos vyriausioji specialistė-jaunimo reikalų koordinatore.

II. SKYRIUS

KOVOS SU PREKYBA ŽMONĖMIS KOORDINAVIMO GRUPĖS VEIKLA

Kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo grupės veiklos forma – posėdžiai. Įgyvendindama pagrindinius uždavinius, Kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo grupė svarsto ir analizuoja kovos su prekyba žmonėmis klausimus, renka ir analizuoja informaciją apie prekybos žmonėmis tendencijas, kovos su prekyba žmonėmis priemones ir veiksmus, pagal poreikį teikia Savivaldybės merui ir Administracijos direktoriui, savivaldybės įstaigoms, bendruomenėms pasiūlymus dėl pažangos kovojant su prekyba žmonėmis, prireikus inicijuoja reikiamų teisės aktų projektų rengimą arba pakeitimą, bendradarbiauja su savivaldybės ir valstybės institucijomis ir įstaigomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, bendruomenėmis prekybos žmonėmis prevencijos ir prekybos žmonėmis aukų nustatymo ir pagalbos joms suteikimo klausimais.

Kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo grupės posėdžiai yra tik viena iš Kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo grupės veiklos formų, tačiau ypač svarbus yra nuolatinis Kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo grupės narių kompetencijų tobulinimas, siekiant išsilinti į nuolat besikeičiančias prekybos žmonėmis aktualijas. Kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo grupės nariai, socialines paslaugas teikiantys darbuotojai, su nevyriausybinėmis organizacijomis dirbantys specialistai 2024-12-18 dalyvavo Kovos su prekyba žmonėmis ir išnaudojimu centro (KOPŽI) ir Tauragės rajono savivaldybės organizuotoje apskrito stalo diskusijoje „Prekyba žmonėmis ir seksualinės prievartos aukų integracija į visuomenę: geroji praktika ir iššūkiai“. Diskusijoje aptarta, koks šiandien yra pagalbos paketas nukentėjusiems nuo prekybos žmonėmis, nuo seksualinės prievartos, svarstyta, ar pagalba vienodai prieinami vaikams ir suaugusiems.

Prekybos žmonėmis nusikaltimų, pagalbos aukoms ir prevencijos klausimai aptarti Nacionalinės asociacijos prieš prekybą žmonėmis (NAPPŽ) 2024-07-23 organizuotame tarpinstituciniame Klaipėdos apskrities lygmens susitikime.

Kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo grupės iniciatyva siekiama atkreipti visuomenės dėmesį į prekybos žmonėmis problemą, kelti visuomenės nepakantumą šiam reiškiniui, didinti žmonių sąmoningumą. Užimtumo tarnybos Šilutės skyriuje įvyko du susitikimai su gyventojais, 8

susitikimai su Šilutės rajono savivaldybės seniūnijų bendruomenėmis, kalbėta, kaip apsisaugoti nuo sukčių pinklių, išnaudojimo, teikta informacija apie nukentėjusiems pagalbą teikiančias įstaigas.

Vasario 8 d. minint Pasaulinę maldos ir apmąstymo apie prekybą žmonėmis dieną, Lietuvos „Caritas“ pakvietė dalyvauti nuotoliniame renginyje „(ne)Matau, (ne)Girdžiu, (ne)Rūpi“, kuriame ypatingas dėmesys skirtas prekybos žmonėmis prevencijai per švietimą ir visuomenės informavimo stiprinimą.

Kasmet gegužės 25 d. minima tarptautinė dingusių be žinios vaikų diena. Šiai dienai paminėti Šilutės socialinio paslaugų centro socialinės darbuotojos Šilutės F. Bajoraičio viešosios bibliotekos Pašyšių filiale vedė paskaitą-diskusiją „Prekyba žmonėmis. Vaikų ir paauglių įsitraukimas į nusikalstamas veikas“. Pastebima, kad pagrindinė vaikų dingimo priežastis yra pabėgimas iš namų ar globos įstaigų. Vaikai dažniausiai bėga nuo problemų namuose – smurto artimoje aplinkoje, konfliktų, nepriežiūros. Dingę iš namų bėgantys vaikai gali tapti lengvu grobiu nusikaltėliams ne tik už namų ribų, bet ir internete. Labai svarbu ne tik laiku identifikuoti vaikų patiriamas grėsmes, bet ir nuolat vykdyti prevenciją, į kurią turi būti įtraukti įvairaus amžiaus nepilnamečiai.

Siekdamas stiprinti teisėsaugos institucijų, švietimo įstaigų darbuotojų, socialinių darbuotojų, įvairių specialistų dirbančių su vaikais, kompetencijas atpažįstant vaikų patiriamo kibernetinio seksualinio smurto atvejus, Dingusių žmonių paramos centras 2024 metais vedė mokymus „Apsaugokime vaikus nuo seksualinio smurto elektroninėje erdvėje“.

Nuolat bendradarbiaujama su seniūnijų seniūnais, seniūnaičiais, socialiniais darbuotojais, policija, medicinos įstaigomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, reabilitacijos centrais, kurie pirmieji gali pastebėti galimai išnaudojamus žmones. Aptarti spėjamieji požymiai, kada asmuo gali tapti prekybos žmonėmis auka. 2024 metais Tauragės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šilutės rajono policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje neregistruota nusikalstamų veikų, kurios priskiriamos prekybai žmonėmis (Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 147 str. ir 157 str.). Kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo grupė taip pat negavo informacijos apie gyventojus, nukentėjusius arba galėjusius nukentėti nuo prekybos žmonėmis nusikalstamų veikų, kuriems būtų reikalinga pagalba.

Tauragės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šilutės rajono policijos komisariatas vykdė 1 policinę priemonę prekybos žmonėmis prevencijai užtikrinti. Policijos bendruomenės pareigūnai nuolat susitinka su gyventojais. Susitikimų metu teikta informacija apie prekybos žmonėmis sampratą, rūšis, kaip atpažinti prekybą žmonėmis, nepatekti į prekeivių pinkles, numatytą

teisinę atsakomybę. Siekiant apsaugoti vaikus ir jaunimą nuo prekybos žmonėmis rizikos, didelis dėmesys skiriamas prekybos žmonėmis prevencijai ugdymo įstaigose. Bendrojo lavinimo mokyklose organizuotos teminės klasės valandėlės, mokiniams skaitytos 9 teisinio švietimo paskaitos.

III. SKYRIUS

PAGALBOS IR PASLAUGŲ PRIEINAMUMAS

Šilutės rajono savivaldybės interneto svetainėje www.silute.lt paskelbta informacija apie Dingusių žmonių šeimų paramos centro administruojamą nemokamą pagalbos liniją, kuri priima skambučius iš Lietuvos ir užsienio šalių, teikia pirminę pagalbą, emocinę paramą, informuoja, konsultuoja ir, esant poreikiui, nukreipia asmenį tolimesnei kompleksinei pagalbai į atitinkamoje savivaldybėje dirbančias organizacijas. Nurodytas visą parą veikiančios pagalbos telefonu linijos numeris +370 616 91 119 pranešimams apie prekybos žmonėmis atvejus ir (arba) aukas.

Kad pagalba būtų savalaikė ir efektyvi, būtinas bendradarbiavimas tarp pirmojo kontakto institucijų, į kurias asmuo pirmiausia gali kreiptis, ir pagalbos tarnybų. Atsižvelgiant į tai, Šilutės rajono savivaldybės interneto svetainėje www.silute.lt, skyrelyje „Pagalba nuo nusikalstamos veikos nukentėjusiems asmenims“, ir socialinio tinklo „Facebook“ puslapyje „Šilutės rajono savivaldybė“ paskelbtas pagalbos tarnybų sąrašas su kontaktais.

Šilutės socialinių paslaugų centras teikia socialines paslaugas nukentėjusiems nuo prekybos žmonėmis nusikalstamų veikų.

VšĮ Šilutės ligoninėje asmenims teikiama skubiai reikalinga medicininė pagalba.

Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biure teikiamos nemokamos psichologinės gerovės specialisto individualios ir grupinės psichologo konsultacijos tiek suaugusiems, tiek ir vaikams. 2024 metais suteiktos 1266 individualios psichologo konsultacijos 211 asmenų. Įvyko 45 grupiniai užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 506 asmenys.

Vaiko gerovės ir globos centras teikia kompleksines paslaugas šeimai (KOPA), veda individualias ir (ar) grupines psichologo konsultacijas, organizuoja savipagalbos grupes patiriantiems sunkumų asmeniniame gyvenime ir (ar) šeimoje. 2024 metais 201 asmuo kreipėsi individualių psichologo paslaugų, kurioms iš viso skirta 1413 valandų.

UAB medicinos centro „Puriena“ psichikos sveikatos centre ir psichikos sveikatos centre EGO PS teikiamos psichiatro, psichologo, socialinio darbuotojo, šeimos konsultacijos, medikamentinis gydymas, taikoma individuali ir grupinė psichoterapija.

Nuo 2021 m. balandžio 27 d. Šilutės rajono savivaldybė su VšĮ Klaipėdos socialinės ir psichologinės pagalbos centru yra pasirašiusi bendradarbiavimo sutartį Nr. R5-(4.1.5)-219 dėl kompleksinės pagalbos nukentėjusiems ar galėjusiems nukentėti nuo prekybos žmonėmis nusikaltimų.

IV. SKYRIUS

KOVOS SU PREKYBA ŽMONĖMIS KOORDINAVIMO GRUPĖS VEIKLOS VIEŠINIMAS

Kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo grupės tvarkos aprašas, informacija apie grupės sudėtį, veiklos ataskaitos, pagalbos priemonės ir kita aktuali informacija viešinama savivaldybės interneto svetainėje www.silute.lt, skiltyje „Gyventojams“ – „Informacija dėl prekybos žmonėmis“.

Aktuali informacija taip pat skelbiama socialinio tinklo „Facebook“ puslapyje „Šilutės rajono savivaldybė“.

V. SKYRIUS

IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

Siekdamos užtikrinti aukoms teikiamos pagalbos efektyvumą, prevencijos įvairioms socialinėms grupėms veiksmingumą, turėdamos tikslą atskirti prekybos žmonėmis nusikaltimus nuo kitų panašių kriminalinių veikų, visos institucijos ar organizacijos turi tartis, dalintis patirtimi ir veikti kartu.

Kad ši prekybos žmonėmis vergovės forma būtų stabdoma, reikia didinti psichikos sveikatos raštingumą, stiprinti psichologinę gerovę visose amžiaus grupėse, mokyti visuomenę socialinės atsakomybės kovoje su prekyba žmonėmis, mokėti laiku atpažinti pavojus, tinkamai reaguoti ir žinoti, kur ieškoti / nukreipti pagalbos. Galima pasidžiaugti, kad savivaldybėje vis daugiau įstaigų, gyventojų aktyviai įsitraukia į kovos su prekybos žmonėmis nusikalstamų veikų prevencijos vykdymą.

Siekiant gerinti Kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo grupės veiklos efektyvumą siūloma:

- Didinti nepilnamečių suvokimą ir atsakomybę apie prekybos žmonėmis rizikas už mokyklos ribų.
 - Didinti visuomenės požiūrį ir atsakomybę atpažįstant ir sprendžiant prekybos žmonėmis klausimus, aktyviau dalyvauti prevencinėje veikloje.
 - Stiprinti bendradarbiavimą su valstybės ir savivaldybės institucijomis, įstaigomis sprendžiant aktualius klausimus, susijusius su prekybos žmonėmis nusikaltimų prevencija, ir nevyriausybinėmis organizacijomis, stiprinant bendruomenės iniciatyvas, įgyvendinant priemones įvairioms tikslinėms grupėms.
-